

ADVIES AUDITCOMMISSIE

Aan: Gemeenteraad, t.b.v. raadsvergadering d.d. 8 en 9 november 2022
Datum: 2 november 2022
Betreft: Raadsvoorstel vaststellen Begroting 2023
Afschrift: College

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Auditcommissie heeft kennisgenomen van het raadsvoorstel Begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026 gemeente Berckelland. Wij hebben in onze vergadering van 26 oktober jl. dit voorstel in aanwezigheid van de portefeuillehouder financiën besproken.

Met de uitleg van de ambtelijke ondersteuning constateren we met elkaar dat het verwerken van het coalitieakkoord in deze Begroting 2023 het voor de raad moeilijk maakt om een vergelijking te maken met de Begroting 2022. Naar een betere verbinding en vergelijkbaarheid tussen de verschillende P&C-stukken is al eerder door de auditcommissie gevraagd.

Normaal gesproken wordt nieuw beleid gepresenteerd in de Perspectiefnota, dit jaar behandeld op 5 juli 2022. De Perspectiefnota 2023 bood dit jaar een 'beleidsarm' beeld, waarin er nog geen (financiële) vertaalslag gemaakt was van de wensen uit het Coalitieakkoord 2022-2026 'Wederzijds Vertrouwen'. Daarnaast constateren we ook dat door het verwerken van deze nieuwe wensen er in de Begroting 2023 nieuwe en andere programma's zijn ontstaan en dat er verschuivingen tussen programma's hebben plaatsgevonden. De uitleg die hierbij in de Begroting wordt gegeven, geeft niet altijd de duidelijkheid die gevraagd wordt. Ook maakt het presenteren van de cijfers op Programmaniveau, Speerpuntenniveau (nieuw) en Activiteitsniveau dat de Begroting 2023 een enorme omvang heeft.

Ook bespraken wij dat de uitwerking van de paragraaf Verbonden Partijen, verplicht op grond van de BBV (Beluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten), beter kan. De auditcommissie wil de raad in overweging te geven het college te vragen naar een Nota Verbonden Partijen¹.

Dat brengt ons tot in elk geval de volgende opmerkingen en adviezen:

Aan de raad:

- Vraag naar meer samenhang in de financiële stukken zodat de vergelijkbaarheid makkelijker wordt. Nu blijft er te veel onduidelijkheid met welke cijfers er vergeleken moet worden in de tijd, vanuit welke documenten en of er sprake is van incidentele of structurele gelden;
- Posten binnen verschillende Programma's worden zonder toelichting weggehaald en samengevoegd. Er is niet te zien waar deze kosten nu onder vallen en daardoor wordt sturing en inzage onmogelijk. Voorbeeld: de PGB's waren ieder jaar afzonderlijke begrotingsposten en zijn nu niet meer als zodanig terug te vinden. Een post Algemene voorzieningen stond bij zorg vorig jaar nog structureel tot 2025 voor ruim 2 miljoen. Waar in de Begroting 2023 is deze post nu te vinden?
- Ook tussen programma's vinden verschuivingen plaats, die niet toegelicht worden: Zo is leerlingenvervoer onderdeel van het hoofdstuk Zorg geworden en is in het programma Veiligheid het totale begrotingsbedrag bijna verdubbeld, omdat de ODA hier nu bij is opgenomen. Een post als Brandveilig Wonen komt niet meer terug, terwijl hier bij de begroting van afgelopen jaar de hele VNOG bijdrage onder werd geschoven. Deze verschuiving is vorig

¹ Met zo'n Nota Verbonden Partijen kan inzicht gegeven worden in de Verbonden Partijen van de gemeente, bijvoorbeeld hoe er invulling geven kan worden aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad op het gebied van de verbonden partijen, hoe er (betere) invulling geven kan worden aan de verantwoording door de verbonden partijen en door de gemeentelijke vertegenwoordigers, hoe invulling gegeven kan worden aan het toezicht op de verbonden partijen en de gemeentelijke vertegenwoordigers en aan transparantie en helderheid op het gebied van het beleid met betrekking tot de verbonden partijen

jaar aangegeven, maar niet het waarom. Hetzelfde geldt voor het nu weer terugdraaien hiervan.

- Toelichting op de afwijkingen van meer dan een kwart miljoen (> €250k): De cijfers in de Begroting 2023 worden nu vergeleken met de cijfers uit 2022 na de Bestuursrapportage. Dit is volgens ons niet juist omdat in de Bestuursrapportage zelf gesteld wordt dat het resultaat volledig incidenteel is (zie Inleiding, blz. 3).. Posten met gevolgen voor 2023 waren reeds in de Perspectiefnota verwerkt. De bepaling of een afwijking groter is dan een kwart miljoen en dus moet worden toegelicht, moet tot stand komen door de cijfers uit 2023 te vergelijken met de cijfers uit 2022 na de Perspectiefnota en niet met die uit de Bestuursrapportage.
Voorbeeld bij bovenstaande: De loonkosten Zorg voor die dat nodig heeft, gaan in de Bestuursrapportage van € 4602 met 582 omhoog naar € 5223. Dit zou dus om een niet structurele stijging gaan. De Begroting 2023 begint nu met een saldo van € 5259. De stijging blijkt dus wel structureel! Deze afwijking wordt nu niet meer toegelicht vanwege de vergelijking met € 5223 i.p.v. met € 4602.
- De Begroting 2023 begint (op blz. 5 in de Inleiding) met een kolom die terugblik op de realisatie 2021. Het realisatiesaldo moet volgens ons overeenkomen met de vastgestelde Jaarrekening 2021. Dit is vaak niet het geval; hoe kan dat?
Voorbeeld: We bieden onze jongeren en hun ouders jeugdhulp: realisatie 2021 volgens de Begroting € 12.554; volgens de vastgestelde Jaarrekening 2021: € 12.869. We constateren een verschil van €3k? Een ander voorbeeld: Gemeentelijke handhaving: realisatie 2021 volgens de Begroting: € 44; volgens de Jaarrekening € 12;
- Bij alle hierboven genoemde voorbeelden hebben we gekeken naar een groot programma (Toekomstbestendig sociaal domein, voorheen Zorg voor wie dat nodig heeft) en een klein programma (Veiligheid). Soortgelijke voorbeelden met afwijkende cijfers zijn in alle programma's door de hele begroting aanwezig en geen incidenten.
- Overweeg om in aanloop naar de Begroting 2024 de 'grote Programma's' samen met de auditcommissie (en raad) door te lopen om (beter) inzicht te krijgen in hoe dit programma is opgebouwd.

Aan het college:

- Maak gebruik van verwijzingen in tabellen naar de onderliggende teksten met uitleg; als het mogelijk is met 'doorklikken' in het document. Dit kan de leesbaarheid en samenhang vergroten;
- Maak hetgeen je wil bereiken concreter, vertaal doelstellingen als dat kan SMART geformuleerd; verwijst niet naar eerdere doelstellingen, maar maakt deze expliciet. Dit bevordert de leesbaarheid van de Begroting en het geeft de raad concreter handvatten om zijn controlerende rol beter in te vullen;
- Neem in een verkiezingsjaar danwel bij aanvang van een nieuwe bestuursperiode de raad, i.c. de auditcommissie pro-actief mee in de keuzes die gemaakt worden ten aanzien van de dan voorliggende programma's, wijzigingen hierin, de consequenties hiervan en wat dat betekent voor de 'nieuwe' begroting.

De Auditcommissie verzoekt u kennis te nemen van de hierboven gemaakte opmerkingen, aandachtspunten en adviezen en het college te vragen om de adviezen over te nemen en uit te voeren.

De Auditcommissie is van mening dat er geen beletsel is om de Begroting 2023 tijdens de raadsvergadering van 8 en 9 november 2023 te bespreken en vast te stellen. Uiteraard is het aan de raad om een politiek oordeel te geven over de aan de raad vast te stellen stukken.

Met vriendelijke groet,

(is getekend)

R.J.P. (Rob) Hofman
Namens de Auditcommissie Berkelland